

LECTURI pentru școlari

clasa a IV-a

Dar cu timpul am început să mă simt tare singur pe acea insulă pustie. Și ca să-mi alung acest sentiment de singurătate, m-am dus la mal să ascult clipocitul apei, să număr stelele, buștenii și plutele, care veneau la vale. Apoi m-am dus la culcare. Nu există mijloc mai bun ca să-ți omori timpul când ți-e urât. Altfel o iei razna.

Așa trecuță trei zile și trei nopți, toate la fel, fără să se întâpte nimic deosebit. A patra zi m-am dus să explorez insula. Mă simțeam stăpânul ei, era a mea, ca să zic așa, și voiam să-o cunosc mai bine; dar mai cu seamă trebuia să îmi omor timpul. Am găsit o sumedenie de fragi copți, fragezi, zmeură verde, ba chiar mure care începuseră să se coacă. Cu timpul vor fi bune de mâncat, îmi ziceam.

Am cutreierat așa prin pădure, până am socotit că mă apropiasem de capătul insulei. Luasem cu mine pușca, dar numai ca să mă apăr, nu ca să vâneze; aveam de gând să vâneze ceva, dar la întoarcere. Și cum mergeam eu așa, odată-mi ieșe în cale un șarpe mare, gata să calc pe el, dar își văzu de drum strecurându-se prin iarba și prin flori. Nu după mult timp dau peste cenușa unui foc care mai fumega încă. Am crezut că-mi stă înima; într-o clipă, ținând mâna pe trăgaci, am luat-o la fugă în vîrful picioarelor. Din când în când mă opream o clipă în desis și trăgeam cu urechea, dar găfăiam așa de tare, că nu mai puteam auzi nimic altceva. Fugeam puțin și iar mă opream să ascult, și uite așa, de nenumărate ori. Când vedeam o buturugă mi se părea că-i un om. Dacă vreun vreas escrosnea sub picioarele mele, mă simțeam ca un om căruia îl s-ar fi smuls un plămân și nu mai poate să răsuflă.

CUPRINS

MIHAI EMINESCU (1850-1889)

Călin (File din poveste)	3
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie	12
Sara pe deal	13
Lebăda	14

GEORGE COŞBUC (1866-1918)

În miezul verii	16
Graiul neamului	18
Dunărea și Oltul	19
Noi vrem pământ!	21
Moartea lui Fulger	24
Pașa Hassan	32

ION CREANGĂ (1837-1889)

Amintiri din copilărie

I.

[Descrierea satului Humulești]	36
[Nică la școlile din Humulești și Broșteni]	37

II.

[Portretul mamei]	56
[La cireșe]	65

[Pupăza din tei]	68
[La scăldat]	76

III.	80
[Plecarea lui Nică la seminarul de la Socola]	108

Dănilă Prepeleac	116
------------------------	-----

VASILE ALECSANDRI (1821-1890)

Păstele	132
Iarna	132
Tunetul	133
Gerul	134
Sămănătorii	134
Rodica	135
Lunca din Mircești	136
Concertul în luncă	138
Malul Siretului	140
Secerișul	140
Vânătorul	141

ION LUCA CARAGIALE (1852-1912)

Bubico	143
D-I Goe	150

ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF (1875-1913)

Doina	157
Furtuna	158
Salcâmul	160

GEORGE TOPÂRCEANU (1886-1937)

Rapsodii de primăvară	161
Rapsodii de toamnă	163
Rândunelul	168
Pastel	169

ALEXANDRU VLAHUȚĂ (1858-1918)

În Munții Neamțului	171
Giurgiu. Călugărenii	181
Între țărmurile noastre	185

GRIGORE ALEXANDRESCU (1810-1885)

Boul și vițelul	188
Câinele și cățelul	189
Dreptatea leului	191
Lupul moralist	193
Vulpea liberală	194
Toporul și pădurea	195

ALEXANDRU DONICI (1806-1865)

Ştiuca și motanul	198
Musca	199
Vulpea și bursucul	200
Racul, broasca și știuca	201

EMIL GÂRLEANU (1878-1914)

Vulturul	202
Grivei	204
Părăsită	206
Trandafirul	209
Fricosul	211

PETRE ISPIRESCU (1830-1887)

Ariciul și vulpea	213
Cei trei frați împărați	216
Bogăția și veselia	236
Făt-Frumos cel rătăcit	239
Gazda norocului	254
Țugulea, fiul uncheașului și al mătușei	257

CALISTRAT HOGAȘ (1847-1917)
AMINTIRI DINTR-O CĂLĂTORIE

Spre mânăstiri	280
----------------------	-----

De la Văratic la Săcu	291
La Agapia	310

ÎN MUNTII NEAMȚULUI

Floricica	321
Spre Nichit	353
Singur	379

EDMONDO DE AMICIS (1846-1908)

Cuore – inimă de copil – <i>fragmente</i> –	417
---	-----

MARK TWAIN (1835-1910)

Aventurile lui Huckleberry Finn – <i>fragmente</i> –	432
--	-----

Editura Astro a mai publicat:

Sârbu Marcela, Seritan Rodica, Georgescu Florea – *Exerciții de Limba Română pentru clasele 2-4*

Marcela Sârbu, Monica Grozavu, Adrian Florea – *Matematica. Exerciții și probleme pentru clasele 2-4*

Eustațiu C. Gregorian, V. Dumitrescu, Nicolae Gheorghiu – *Atlas geografic școlar*

Florin Vartolomei, Dan Eremia, Cătălin Florin Ionescu – *Atlas școlar al Uniunii Europene*

Ion Luca Caragiale – *Momente și schițe. Nuvele. Teatru*

Mihai Eminescu – *Poezii. Proză*

Ion Creangă – *Povești. Povestiri. Amintiri din copilarie*

Vasile Alecsandri – *Dan, căpitan de plai*

George Coșbuc – *Nunta Zamfirei*

Petre Ispirescu - *Basme*

George Topârceanu – *Balada unui greier mic*

Emil Gârleanu – *Din lumea celor care nu cuvântă*

Ioan Slavici – *Mara*

Ioan Slavici – *Basme. Budulea Taichii*

Ioan Slavici – *Moara cu noroc. Popa Tanda*

Octavian Goga – *Doina*

Barbu Ștefănescu Delavrancea – *Pagini alese*

Cezar Petrescu – *Fram ursul polar*

Ştefan Octavian Iosif – *Înşiră-te mărgăritare*

*** – *Fabule românești*

*** – *Proverbe, zicători, ghicitori*

Laura Cotoagă – *Dicționar român-englez, englez-român*

I. V. Anton – *Dicționar român-francez, francez-român*

Anton Vlad – *Dicționar român-spaniol, spaniol-român*

CĂLIN
(FILE DIN POVESTE)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Lecturi pentru școlari : clasa a IV-a / selecția textelor: Daniela Dumitrescu. – Ed. a 2-a. - București : Astro, 2016
ISBN 978-606-8660-16-5

I. Dumitrescu, Daniela (antolog.)

821.135.1-93-822(075.33)
82-93-822=135.1(075.33)

Editura ASTRO
Str. Iacob Negrucci, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:
www.carteamea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro
www.pro-librarie.ro

GAZEL
Toamna frunzele colindă.
Sun-un greier sub o grindă.
Vântul jalnic bate-n geamuri
Cu o mână tremurândă,
Iară tu la gura sobei
Stai ca somnul să te prindă.
Ce tresari din vis deodată?
Tu auzi pășind în tindă –
E iubitul care vine
De mijloc să te cuprindă
Și în față ta frumoasă
O să ţie o oglindă.
Să te vezi pe tine însăși
Visătoare, surâzândă.

I

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic,
Rumenind stăvechii codrii și castelul singuratic
Ş-ale râurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot –
De departe-n văi coboară tânguiosul glas de clopot:
Pe deasupra de prăpastii sunt zidiri de cetăuie,
Acățat de pietre sure un voinic cu greu le suie;
Așezând genunchiu și mână când pe-un colț când pe alt
colț

Au ajuns să rupă gratii ruginîte-a unei bolți
 Și pe-a degetelor vârfuri în iatacul tăinuit
 Intră – unde zidul negru într-un arc a-ncremenit.
 Ci prin flori întrețesute, printre gratii luna moale
 Sficioasă și smerită și-au vîrsat razele sale;
 Unde-ajung par văruite zid, podele, ca de cridă,
 Pe-unde nu – părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
 Iar de sus până-n podele un painjăn prins de vrajă,
 A țesut subțire pânză străvezie ca o mreajă;
 Tremurând ea licurește și se pare a se rumpe,
 Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
 După pânza de păinjăn doarme fata de-mpărat;
 Înecată de lumină e întinsă în crivăț.
 Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu-l măsuri
 Prin ușoara-nvînețire a subțirilor mătăsuri;
 Ici și colo a ei haină s-a desprins din sponci și-arătată
 Trupul alb în goliciunea-i, curăția ei de fată.
 Răsfiratul păr de aur peste perini se-mprăștie,
 Tânpla bate liniștită ca o umbră viorie,
 Și sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
 Ce o singură trăsură măiestit le încondeie
 Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
 Brațul ei atârnă leneș peste marginea de pat;
 De a vârstii ei căldură fragii sănului se coc,
 A ei gură-i descleștată de-a suflării sale foc,
 Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri;
 Iar pe patu-i și la capu-i presurați-s trandafiri.
 Iar voinicul s-apropie și cu mâna sa el rumpe
 Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;
 A frumșetii haruri goale ce simțirile-i adapă,
 Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă.
 El în brațe prinde fata, peste față i se-nclină,

Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
 Și inelul scump i-l scoate de pe degetul cel mic –
 Ș-apoi pleacă iar în lume năzdrăvanul cel voinic.

II

Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte,
 Și-n oglind-ale ei buze vede vinete și supte –
 Ea zâmbind și trist se uită, șopotește bland din gură:
 — Zburător cu negre plete, vin' la noapte de mă fură.

III

Fiecine cum i-e vrerea, despre fete samă deie-și –
 Dar ea seamănă celora îndrăgiți de singuri ei-și.
 Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, izvorul,
 Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.
 Și de s-ar putea pe dânsa cineva ca să o prindă,
 Când cu ochii mari, sălbatici, se privește în oglindă,
 Subțindu-și gura mică și chemându-se pe nume
 Și fiindu-și sie dragă cum nu-i este nime-n lume,
 Atunci el cu o privire nălucirea i-ar discoasă
 Cum că ea – frumoasa fată – a ghicit că e frumoasă.
 Idol tu! răpire minții! cu ochi mari și părul des.
 Pentr-o inimă fecioară mândru idol ti-ai ales!
 Ce șoptește ea în taină, când privește cu mirare
 Al ei chip gingaș și Tânăr, de la cap până la picioare?
 „Vis frumos avut-am noaptea. A venit un zburător
 Și strângându-l tare-n brațe, era mai ca să-l omor...
 Și de aceea când mă caut în păretele de-oglinzi
 Singurică-n cămăruță brațe albe eu întinz
 Și mă-mbrac în părul galben, ca în strai ușor țesut,
 Și zărind rotundu-mi umăr mai că-mi vine să-l sărut.
 Și atunci de sficiune mi-iese sângele-n obraz –
 Cum nu vine zburătorul, ca la pieptul lui să caz?

Dacă boiul mi-l înmlădiu, dacă ochii mei îmi plac,
E temeiul că acestea fericit pe el îl fac.
Şi mi-s dragă mie însămi, pentru că-i sunt dragă lui –
Gură tu! Învață minte, nu mă spune nimăruia,
Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil,
Doritor ca o femeie și viclean ca un copil!"

IV

Astfel vine-n toată noaptea zburător la al ei pat.
Se trezi din somn deodată de sărutu-i fermecat;
Şi atuncea când spre ușă el se-ntoarce ca să fugă,
Ea-l oprește-n loc cu ochii și c-o mult smerită rugă:
— O, rămâi, rămâi la mine, tu, cu viers duios de foc,
Zburător cu plete negre, umbră fără de noroc
Şi nu crede că în lume, singurel și rătăcit,
Nu-i găsi un suflet Tânăr ce de tine-i îndrăgit.
O, tu umbră pieritoare, cu adâncii, triștii ochi,
Dulci-s ochii umbrei tale – nu le fie de diochi!
El s-așeză lângă dânsa și o prinde de mijloc,
Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc:
— O șoptește-mi – zice dânsul – tu cu ochii plini d-eres
Dulci cuvinte neînțelese, însă pline de înțeles.
Al vietii vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i,
Şi-l visez, când cu-a mea mâna al tău braț rotund îl pipăi,
Când pui capul tu pe pieptu-mi și bătăile îi numeri,
Când sărut cu-mpătimire ai tăi albi și netezi umeri
Şi când sorb al tău răsuflăt în suflarea vietii mele
Şi când inima ne crește de un dor, de-o dulce jele:
Când pierdută razimi fruntea de-arzătorul meu obraz,
Părul tău bălai și moale de mi-l legi după grumaz,
Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, mi-ntinzi o gură,
Fericit mă simt atuncea cu asupra de măsură.

Tu!!... nu vezi... nu-ți aflu nume... Limba-n gură mi se
leagă Şi nu pot să-ți spun odată, cât-ah! cât îmi ești de
dragă!

Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu de-unde să-
nceapă,

Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă;
Unu-n brațele altuia, tremurând ei se sărută,
Numai ochiul e vorbăreț, iară limba lor e mută,
Ea-și acopere cu mâna fața roșă de sfială,
Ochii-n lacrimi și-i ascunde într-un păr ca de peteală.

V

S-au făcut ca ceara albă față roșă ca un măr
Şi atâtă de subțire, să o tai c-un fir de păr.
Şi coșita ta bălaie o aduni la ochi plângând,
Inimă făr' de nădejde, suflete bătut de gând.
Toată ziua la fereastră suspinând nu spui nimică,
Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
Urmărind pe ceruri limpezi cum plutește-o ciocârlie
Tu ai vrea să spui să ducă către dânsul o solie,
Dar ea zboară... tu cu ochiul plutitor și-ntunecos
Stai cu buze disclăstite de un tremur dureros.
Nu-ți mai scurge ochii tineri, dulcii cerului fiaștri,
Nu uita că-n lacrimi este taina ochilor albaștri.
Stele rare din tărie cad ca picuri de argint
Şi seninul cer albastru mândru lacrimile-i prind:
Dar dacă ar cădea toate, el rămâne trist și gol,
N-ai putea să faci cu ochii înălțimilor ocol –
Noaptea stelelor, a lunei, a oglinzilor de râu
Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu;
Şi din când în când vărsate, mândru lacrimile-ți şed,
Dar de seci întreg izvorul, atunci cum o să te văd?
Prin ei curge rumenirea, mândră ca de trandafiri.
Şi zăpada viorie din obrajii tăi subțiri –

Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinie,
Ce ușor se mistuiește prin plânsorile pustie...
Cine e nerod să ardă în cărbuni smarandul rar
Ș-a lui vecinică lucire s-o strivească în zadar?
Tu-ți arzi ochii și frumșetea... Dulce noaptea lor se
stinge,
Și nici știi ce pierde lumea. Nu mai plângе, nu mai
plângе!

VI

O, tu crai cu barba-n noduri ca și câlții când nu-i perii,
Tu în cap nu ai grăunțe, numai pleavă și puzderii.
Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți
Să oftezi dup-a ta fată, cu ciubucul între dinți?
Să te primibli și să numeri scânduri albe în cerdac?
Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac!
Alungat-o ai pe dânsa, ca departe de părinți
În coliba împistrită ea să nasc-un pui de prinț.
În zadar ca s-o mai cate, tu trimiți în lume crainic.
Nimeni n-a afla locașul, unde ea s-ascunde tainic.

VII

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
Înfunda mișcarea-i creață între stuf la iezătură;
Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate
Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.
De când codrul, dragul codru, troienindu-și frunza toată,
Își deschide-a lui adâncuri, fața lunei să le bată,
Tristă-i firea, iară vântul sperios vo creangă farmă –
Singuratece izvoare fac cu valurile larmă.
Pe potica dinspre codri, cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lungă vale o măsoară.
Șapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,
Ș-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!

Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
Și cercând ca să adune într-un cârd bobocii mulți.
— Bună vreme, măi băiete! - Mulțămim, voinic străin!
— Cum te cheamă, măi copile? – Ca pe tată-meu –
Călin;
Mama-mi spune câteodată, de-o întreb: – A cui-s,
mamă?
„Zburătoru-ți este tată și pe el Călin îl cheamă”.
Când l-aude numai dânsul își știa inima lui,
Căci copilul cu bobocii era chiar copilul lui.
Atunci intră în colibă și pe capătu-unei lăiți,
Lumina cu mucul negru într-un hârb un roș opaiț;
Se coceau pe vatra sură două turte în cenușă,
Un papuc e sub o grindă, iară altul după ușă;
Hârâită, noduroasă stă în colb râșnița veche,
În cotlon torcea motanul pieptânându-și o ureche;
Sub icoana afumată unui sfânt cu comănac
Arde-n candel-o lumină cât un sămbure de mac;
Pe-a icoanei policioară, busuioc și mint-uscată
Împlu casa-ntunecoasă de-o mireasmă pipărată;
Pe cuptiorul uns cu humă și pe coșcovii păreți
Zugrăvit-au c-un cărbune copilașul cel isteț
Purceluși cu coada sfredel și cu bețe-n loc de labă,
Cum mai bine i se șede unui purceluș de treabă.
O beșică-n loc de sticlă e întinsă-n ferăstruie
Printre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuiie.
Pe un pat de scânduri goale doarme Tânăra nevastă,
În mocnitul întuneric și cu fața spre fereastră.
El s-așează lângă dânsa, fruntea ei o netezește,
O dezmiardă cu durere, suspinând o drăgostește
Pleacă gura la urechea-i, blând pe nume el o cheamă,
Ea ridică somnoroasă lunga genelor maramă,
Spăriet la el se uită... i se pare că visează,

Ar zâmbi și nu se-ncrede, ar răcni și nu cutează.
 El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
 Inima-i zvâcnește tare, viața-i parcă se răpune.
 Ea se uită, se tot uită, un cuvânt măcar nu spune,
 Râde doar cu ochii-n lacrimi, spărietă de-o minună,
 Ș-apoi îi sucește părul pe-al ei deget alb, subțire,
 Își ascunde fața roșă l-a lui piept duios de mire.
 El ștergarul i-l desprinde și-l împinge lin la vale,
 Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale.
 Și bărbia i-o ridică, s-uită-n ochii-i plini de apă,
 Și pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă.

VIII

De treci codrii de aramă, de departe vezi albind
 Ș-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
 Acolo, lângă izvoară, iarba pare de omăt,
 Flori albăstre tremur ude în văzduhul tămăiet;
 Pare-că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă,
 Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.
 Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint
 Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind;
 Ele trec cu harnici unde și suspină-n flori molatic,
 Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
 Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
 În cuibar rotind de ape, peste care luna zace.
 Mii de fluturi mici albaștri, mii de roiuri de albine
 Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline,
 Împlu aerul văratic de mireasmă și răcoare
 A popoarelor de muște sărbători murmuioare.
 Lângă lacul care-n tremur somnoros și lin se bate,
 Vezi o masă mare-ntinsă cu făclii prea luminate,
 Căci din patru părți a lumii împărați și-mpărătese
 Au venit ca să serbeze nunta gingăsei mirese;

Feță-frumoși cu păr de aur, zmei cu solzii de oțele,
 Cititorii cei de zodii și șagalnicul Pepele.
 Iată craiul socru mare, rezemat în jilț cu spătă,
 El pe capu-i poartă mitră și-i cu barba pieptănătă;
 Tapă, drept, cu schiptru-n mâna, sede-n perine de puf
 Și cu crengi îl apăr pagii de muscuțe și zăduf...
 Acum iată că din codru și Călin mirele iese,
 Care ține-n a lui mână mâna gingăsei mirese,
 Îi foșnea uscat pe frunze poala lungă albei rochii;
 Fața-i roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii;
 La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
 Care-i cade peste brațe, peste umerele goale.
 Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
 Flori albăstre are-n păru-i și o stea în frunte poartă.
 Socrul roagă-n capul mesei să poftească să se pună
 Nunul mare, mândru soare, și pe nună, mândra lună.
 Și s-așază toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul,
 Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul.
 Dar ce zgromot se aude? Bâzâit ca de albine?
 Toți se uită cu mirare și nu știu de unde vine,
 Până văd păienjenișul între tufe ca un pod,
 Peste care trece-n zgromot o mulțime de norod.
 Trec furnici ducând în gură de făină marii saci.
 Ca să coacă pentru nuntă și plăcinte și colaci;
 Și albinele-aduc miere, aduc colb mărunt de aur,
 Ca cercei din el să facă cariul, care-i meșter faur;
 Iată vine nunta-ntreagă – vornicel e-un grierel,
 Îi sar purici înainte cu potcoave de oțel;
 În veșmânt de catifele, un bondar rotund în pântec
 Somnoros pe nas ca popii glăsuiește-ncet un cântec;
 O cojiță de alună trag locuste, podu-l scutur,
 Cu musteață răsucită sede-n ea un mire flutur;
 Fluturi mulți, de multe neamuri, vin în urma lui un lanț.

Toți cu inime ușoare, toți săgalnici și berbanți.
 Vin Tânțarii lăutarii, gândaceii, cărăbușii,
 Iar mireasa viorica i-aștepta-ndărătul ușii.
 Și pe masa-mpărătească sare-un greier, cranic sprinten.
 Ridicat în două labe, s-a-nchinat bătând din pinten;
 El tușește, își încheie haina plină de șireturi:
 — Să iertați, boieri, ca nunta s-o pornim și noi alături.

CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
 Țara mea de gloria, țara mea de dor?
 Brațele nervoase, arma de tărie,
 La trecutu-ți mare, mare viitor!
 Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
 Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc;
 Căci rămâne stânca, deși moare valul,
 Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul,
 Spada ta de sânge dușman fumegând,
 Și deasupra idrei fluture cu vântul
 Visul tău de gloria falnic triumfând,
 Spună lumii large steaguri tricolore,
 Spună ce-i poporul mare, românesc,
 Când s-aprinde sacru candida-i vâlvoare,
 Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
 Pe altarul Vestei tajnic surâzând,

Ce pe Marte-n gloria să orbească-l face,
 Când cu lampa-i zboară lumea luminând,
 El pe sănu-ți virgin încă să coboare,
 Guste fericirea raiului ceresc,
 Tu îl strâng-e-n brațe, tu îi fă altare,
 Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
 Tânără mireasă, mamă cu amor!
 Fiii tăi trăiască numai în frăție
 Ca a nopții stele, ca a zilei nori,
 Viața în vecie, gloria, bucurie,
 Arme cu tărie, suflet românesc,
 Vis de vitejie, fală și mândrie,
 Dulce Românie, asta ți-o doresc!

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
 Turmele-l urc, stele le scapă-n cale,
 Apele plâng, clar izvorând în fântâne;
 Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.
 Luna pe cer trece-ăsa sfântă și clară,
 Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
 Stelele nasc umezi pe bolta senină,
 Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.
 Nourii curg, raze-a lor siruri despică,
 Streșine vechi casele-n lună ridică,
 Scârție-n vânt cumpăna de la fântână,
 Valea-i în fum, fluiere murmură-n stână.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
 Vin de la câmp; toaca răsună mai tare,
 Clopotul vechi împlete cu glasul lui sara,
 Sufletul meu arde-n iubire ca para.
 Ah! în curând satul în vale-amușește,
 Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
 Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
 Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă.
 Ne-om răzima capetele-unul de altul.
 Și surâzând vom adormi sub înaltul,
 Vechiul salcâm. – Astfel de noapte bogată,
 Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

LEBĂDA

Când printre valuri ce saltă
 Pe baltă
 În ritm ușor,
 Lebăda albă cu-aripele-n vânturi
 În cânturi
 Se leagănă-n dor;

 Aripele-i albe în raza cea caldă
 Le scaldă,
 Din ele bătând,
 Și-apoi pe luciu, pe unda d-oglinde
 Le-ntinde
 O barcă de vânt.

Fișă de lucru

- Răspundeți în scris la întrebări:
 - Ce alte poezii de Mihai Eminescu ați mai citit?
 - Cum este prezentată nunta împărătească și cea a găzelor din *Călin (File din poveste)*?
 - Care este versul prin care ne este prezentată mireasa?
 - Ce figuri de stil folosește poetul? Da-ți exemple!
- Realizați o compunere cu titlul *Nunta de argint*.
- Care sunt sentimentele poetului față de țară în poezia *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?*
- Alcătuiți scurte propoziții în care să folosiți cuvintele: glorie, pace, tărie, frătie, vitejie, mândrie, fală.
- Da-ți exemple de imagini auditive și vizuale ce se întâlnesc în poezia *Sara pe deal*.
- Ce moment al zilei este surprins în *Sara pe deal*?
- Subliniați verbele din poezia *Lebăda*.
- Alcătuiți o scurtă compunere cu titlul *Lebăda* în care să precizați trăsăturile dominante ale acestei păsări.
- Formați enunțuri cu ajutorul cuvintelor: valuri, baltă, lebădă, rază, oglindă, vânt.
- Treceți următoarele substantive la numărul plural: bucium, salcâm, turmă, fluier, oglindă, coasă, câmp, noapte, vânt, val, aripă, stână, barcă.
- Scrieți trei enunțuri în care să folosiți semnele de punctuație învățate.